

Plan tegen armoede in Barneveld

en een plan vóór bestaansrecht!

Aanleiding

Dit plan tegen armoede in Barneveld is ontstaan, nadat in gesprekken en openbare informatie een aantal zaken duidelijk werd:

- Armoede en schulden kunnen iedereen overkomen. Vrijwel nooit kunnen de mensen levend in armoede en met schulden worden aangewezen als zijnde de enige die 'schuld' dragen.
- Armoede, schulden en de immense stress leiden vaak tot verkeerde financiële keuzes, die soms niet meer gemakkelijk repareerbaar zijn.
- Onvoldoende sociaal contact leidt tot meer eenzaamheid en stress.
- Het armoedeprobleem is ook in Barneveld reëel en groeiend.
- In Barneveld is draagvlak voor hulp aan mensen levend met armoede en schulden.
- De weg naar daadwerkelijke hulpverlening is lang door allerlei procedures¹. Bij noodhulp zelfs veel te lang. Dan ontbreekt in Barneveld accurate coördinatie.
- Een belangrijk onderdeel in het probleem is simpelweg een gebrek aan geld.

Dit laatste kan op lokaal niveau niet worden opgelost, maar heeft ook voor het gemeentelijke apparaat grote consequenties vanwege de daaraan gekoppelde controle- en handhavingseisen vanuit de rijksoverheid². Dit levert immense stress op bij de mensen die afhankelijk zijn van de uitkeringen, waaraan die strenge eisen zijn gekoppeld.

Op basis van het bovenstaande werd duidelijk, dat de gevoerde gesprekken een vervolg dienden te krijgen. Zodat recht gedaan zou worden aan zowel alle mensen in onze gemeente levend in de ellende die armoede en schulden met zich mee brengen als ook al die organisaties die keihard hun best doen, maar niet zelden het gevoel moeten hebben te dweilen met de kraan open. Daarnaast hebben we geproefd, dat er in Barneveld een unieke samenwerking mogelijk lijkt tussen de publieke en private organisaties, bedrijven en (vermogende) inwoners.

Het zou fantastisch zijn, wanneer mensen levend met armoede en schulden in onze mooie gemeente weer vertrouwen krijgen in de toekomst. Doordat hen waar mogelijk een helpende hand wordt toegestoken en zij zelf de moed opvatten om de schaamte voorbij zo snel mogelijk hulp zoeken en vinden.

¹ Vragen die leven in het veld: De gemeente Barneveld is voor inwoners met schulden mogelijk niet laagdrempelig genoeg. Waarin kunnen netwerkpartners en de gemeente hierin samenwerken om de inwoner alsnog te helpen bij schuldenproblematiek? Waar is de samenwerking bij vroegsignalering mbt de netwerkpartners? Vroegsignalering is al wettelijk verplicht sinds 1 januari 2021. Als de drempel te hoog is om contact op te nemen met de gemeente, wat is dan het alternatief? Kan de inwoner via een hulpvraag bij een netwerk partner alsnog later aangemeld worden bij de gemeente bij hulp, zijn de lijnen er nu wel?

² Zie voor de rechten en vooral plichten

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bijstand/vraag-en-antwoord/wat-zijn-mijn-rechten-en-plichten-in-de-bijstand>

Wat is armoede in de praktijk?

Armoede formuleren we zoals onze regering dat in 1963 deed bij de invoering van de Algemene Bijstandswet, maar dan in begrijpelijke taal van 2021: **Iemand leeft in armoede, wanneer hij of zij financieel niet gewoon mee kan doen in de maatschappij.**

Kinderen die geen verjaardag kunnen vieren. Die geen laptop hebben om hun huiswerk te kunnen maken. Volwassenen die niet weten, hoe ze voor zichzelf en hun kinderen elke dag een gezonde maaltijd op tafel kunnen zetten. Mensen die thuis de verwarming op 17 of lager graden zetten, omdat ze anders de energierekening niet kunnen betalen. Het zijn maar een paar voorbeelden en er zijn er heel veel meer. En wat gaandeweg ook wel duidelijk werd: **iedereen kan het overkomen.** Een echtscheiding, een gezondheidsprobleem, ontslag, studieschulden of iets anders, ze kunnen allemaal het begin zijn van een periode, waarin armoede je leven bepaalt en waar je heel moeilijk uit kan komen³.

Als 1 op de 13 kinderen in Nederland in 2018 in armoede opgroeit, dan was er toen al iets goed mis. En als de Gemeente Barneveld anno 2022 aan 1700 gezinnen denkt hulp te moeten bieden in verband met de fors hogere energieprijzen (met als gevolg daarvan een snel stijgende inflatie), terwijl in een paar maanden tijd 20% meer gezinnen gebruik zijn gaan maken van de voedselbank, dan speelt de problematiek ook in Barneveld.

Eerst gesprekken en nu een plan?

Dit plan tegen armoede in Barneveld is het vervolg op de serie 'In gesprek over armoede in Barneveld'. In het kader daarvan zijn vanaf eind november 2021 in de Bibliotheek in Barneveld zeer waardevolle gesprekken gevoerd met zes in Barneveld werkende gastsprekers. Alle zes mensen die vanuit hun professie of als vrijwilliger veel met armoede te maken hebben⁴.

Dit plan biedt natuurlijk niet de garantie op 100% oplossing binnen een paar maanden. Maar wij zijn ervan overtuigd, dat de oplossingsrichting voor veel mensen levend in armoede wel een enorme opluchting zou betekenen en daarbij het probleem van de armoede als probleem van en voor de hele Barneveldse samenleving veel beter in kaart brengt.

Doel van de gesprekken

Doel van de gesprekken was dat er weer over armoede gepraat gaat worden als een probleem van ons allemaal en dus niet alleen van de mensen die er mee leven en onder lijden. Doel van de gesprekken was om er met elkaar bij stil te staan. Want dáár bevindt zich in mijn ogen de kern van de problematiek. Onze samenleving is dusdanig geïndividualiseerd, dat de 'haves' geen idee meer hebben van de 'have nots'⁵. Het probleem van de onbekendheid van armoede in ons midden helpt ook absoluut niet mee, zo bleek uit meerdere gesprekken.

³ Op <https://www.willemmassier.nl/dossier-armoede/waargebeurd> vindt u een verzameling van waargebeurde verhalen van en rond mensen levend met armoede en schulden

⁴ Zie <https://www.armoede-barneveld.nl> met linkjes naar alle uitzendingen, persberichten / verslagen en het uitgebreide Dossier Armoede

⁵ Lees deze klassieker van Jesse Frederiks voor een helder beeld van waar het ook volgens mij mis gaat: https://drive.google.com/file/d/1j_mSCsf1ChNg-rDEpAkBAhzBzuzKaEt/

Armoede is een probleem van de hele maatschappij

Als je er echter niet zelf rechtstreeks mee te maken hebt (gehad), zie je het echte probleem niet en dus raakt het je dan ook niet snel. De landelijke politiek geeft geen prioriteit aan het oplossen ervan. Maar het laten bestaan van armoede heeft veel gevolgen. Niet alleen voor de armen zelf, maar ook voor de maatschappij. Wie zich er echt in verdiept, gaat al snel zien, dat het laten bestaan van armoede en daarmee bestaansonzekerheid de samenleving langzaam aan (heeft) ontwricht, omdat het er voor zorgt, dat er steeds meer mensen langs de kant komen te staan, zich buitengesloten voelen en zich ook zo gaan gedragen. En omdat armoede voor een belangrijk deel voorkomt in de kringen van mensen die de Nederlandse taal niet goed beheersen én in kringen van mensen met immigranten, betekent dit een cumulatie van problemen, die alleen heel langzaam nog lijkt om te buigen. Het uit de taboesfeer proberen te halen van armoede en schulden en daarmee het bespreekbaar maken van armoede en schulden was daarom een logische eerste stap.

De uitkomst van de gesprekken kort samengevat

Want gepraat over armoede en meer specifiek 'armoede in Barneveld' hebben we.

- Met Jan Boute van de Voedselbank. Jan was heel lovend over de leveranciers van de Barneveldse voedselbank 'Hulp aan elkaar', maar wist ook zeker, dat de groep die hulp van de Voedselbank krijgt, maar het topje van een heel grote ijsberg is. Dit werd ook bevestigd in gesprekken met mensen die absoluut voor de hulp van de Voedselbank in aanmerking zouden komen, maar die daar om voor hen moverende redenen (schaamte voor het 'daar in de rij staan' en 'is onder werktijd') niet toe over zijn gegaan. Om de doelgroep beter te kunnen bereiken vroeg Jan nadrukkelijk om meer samenwerking.
- Met wethouder Van de Burgwal en klantmanager participatie Marianne de Hoog van de gemeente Barneveld spraken we over wat de gemeente doet aan de bestrijding van armoede in onze gemeente. Barnevelders met schulden of die door een andere reden financieel in problemen zijn geraakt, staan er niet alleen voor. „De gemeente en de samenwerkende partners doen er samen met u alles aan om u te helpen. Dus meld u zo snel mogelijk. Dan kunnen we de best mogelijke hulp bieden." Dat was wel de meest in het oog springende boodschap van wethouder Van de Burgwal. Zijn grootste aandachtspunten waren eigenlijk dezelfde als die van Boute: betere samenwerking of liever nog coördinatie van alle organisaties én beter contact met de doelgroep. Liefst in een zo vroeg mogelijk stadium. Er wordt rond vroegsignalering gewerkt aan de totstandkoming van een gedigitaliseerde samenwerking met partijen als de Woningstichting (waar het snel duidelijk wordt, wanneer de huur niet meer wordt betaald), verzekeringsmaatschappijen (waar snel duidelijk wordt dat premies niet meer betaald worden) en energieleveranciers (waar ook rond het uitblijven van betalingen snel signalen zijn).
- Wat het punt van de 'vroegsignalering' betreft, bracht Willeke Scheele namens ValleiDialogoog een heel nieuw gezichtspunt naar voren: ook werkgevers hebben een enorm probleem, wanneer werknemers privé problemen hebben. Bijvoorbeeld financieel. Hun arbeidsproductiviteit kan met 45% dalen, ze zijn veel vaker ziek en nemen ook op andere manieren door de bij hen levende stress problemen mee naar het werk. 65% van alle werkgevers heeft minstens 1 medewerker in dienst, waar loonbeslag is gelegd. Zo'n medewerker kost een werkgever gemiddeld ruim € 13.000 per jaar. ValleiDialogoog is een stichting zonder winstoogmerk. Bestuur bestaat uit leden die ook werkzaam zijn bij Elan Barneveld, Welzijn Barneveld en Bibliotheek Barneveld en kan rekenen op de warme steun van Rabobank Gelderse Vallei en de Barneveldse Industriële Kring (de BIK); deze laatste omdat ook de BIK de problematiek van de armoede ziet als een probleem van werknemers én werkgevers.

- Advocaat Wim Vahl vertelde 's nachts geregeld uit zijn slaap te worden gehouden door de problemen die hij overdag van cliënten hoort. „De rijksoverheid heeft fors bezuinigd. Daardoor is het aantal advocaten dat pro deo wil werken fors verminderd”, lichtte hij toe. „Helaas moeten we dus in samenhang met het gebrek aan kennis en soms ook gewoon pure vermoeidheid bij de mensen met financiële problemen concluderen dat niet iedereen zijn recht meer haalt. Bedenk daarbij dat ook mensen in de bijstand soms tot wel 400 euro aan eigen bijdrage moeten ophoesten als er bijvoorbeeld een scheiding plaats heeft plaatsgevonden. Dat geld heeft men gewoon helemaal niet.” Wim Vahl pleitte voor meer samenwerking tussen de verschillende partijen, die met dezelfde doelgroep werken.
- Met Karina van Triest (al zo'n 10 jaar actief binnen en inmiddels bestuurder van het Centrum voor Jeugd en Gezin) en Wim Broekhuizen (meer dan 20 jaar actief met mensen die leven in armoede via Elan en Bemoeizorg) spraken we over, wat armoede betekent voor Barneveldse gezinnen. Wanneer een gezin rond moet komen van een inkomen, waarmee ook de kinderen niet echt mee kunnen doen aan de samenleving, dan heeft dat grote consequenties voor dat gezin. Aan armoede ontsnappen is voor velen zonder echte hulp in de vorm van bijvoorbeeld heel tijdig coachen in de opvoeding onmogelijk. Maar zelfs daar zijn grenzen. Van Triest en Broekhuizen pleiten onder meer voor veel sneller te realiseren noodhulp, wanneer er een acuut probleem is. Op een vorm van samenwerken die vooral bestaat uit overleggen, zitten zij niet te wachten. Op een goed coördinerend noodhulpbureau wel!

Actieve organisaties op armoede-gebied

We hebben niet met alle partijen uit onderstaande lijst gesproken, maar alle partijen uit onderstaande lijst zijn actief of hebben te maken in de Gemeente Barneveld met het probleem dat armoede heet. Alleen daaruit kan al worden opgemerkt, dat armoede geen probleem is van alleen de mensen die er mee moeten leven.

- Sociaal domein van de Gemeente
- Voedselbank
- Juridisch loket
- Wim Vahl, sociale advocatuur
- Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)
- Elan / Bemoeizorg
- Stimenz
- Bewindvoerders⁶
- Stichting Breder
- Welzijn Barneveld
- Diaconaal netwerk van samenwerkende kerken⁷
- De diaconieën van de afzonderlijke kerken
- Taalhuis
- Bibliotheek
- ValleiDialog
- Woningstichting
- Buurthuizen /- kamers⁸
- Vertrouwenspersonen
- Wijkplatforms

⁶ Hoe functioneren die in Barneveld? In de media lezen we over goede maar ook 'verkeerde' die meer hun eigen portemonnee willen spekken dan die van hun klanten <https://www.rechtspraak.nl/Onderwerpen/Bewind> en heeft de gemeente ook de regie over commerciële bureaus die willen helpen om uit de schulden te komen? Zie ook <https://www.nibud.nl/onderwerpen/geldproblemen/hulp-bij-schulden/>

⁷ De gemeente stuurt 'hulpvragen ivm administratie en lichte probleemgevallen' voor administratieve hulp geregeld door naar dit Diaconaal Netwerk, ook als de mensen geheel niet van kerkelijke achtergrond zijn. Zo is er wel een bepaalde mate van preventieve samenwerking om grotere problemen te voorkomen.

⁸ Voor spreekuren voor allerlei vormen van hulpverlening. Kunnen preventief worden ingezet, mits gepromoot via bijvoorbeeld een publiekscampagne

Het belang van integraal samenwerken

Hierboven is het belang en de wens van samenwerken meermaals benoemd. Ook in het nieuwe coalitieakkoord voor Barneveld, dat op 20 mei 2022 door de nieuwe coalitie van SGP, Lokaal Belang en CU werd gepresenteerd, wordt integraliteit centraal gesteld.

En inmiddels is er binnen het werkveld professionals die dagelijks met mensen levend in armoede te maken hebben wel aandacht voor de immense problemen, die armoede met zich mee brengt. Drie groepen professionals hebben ontdekt dat alleen als er goed wordt samengewerkt met alle professionals in de verschillende domeinen én met de mensen zelf levend in armoede, dat er alleen dán een kans is om resultaat te bereiken om het doorgeven van armoede van ouders naar kinderen kan doorbreken. Integraal samenwerken **rond één gezin, met één plan en één regisseur!** In 2021 is een heel mooi drieluik aan handreikingen⁹ beschikbaar gekomen voor de professionals in het Onderwijs, het Sociale Domein en de geboorte- en jeugdgezondheidszorg.

Willen we een toekomst, waarin armoede echt gaat worden opgelost, dan zal het kernprobleem - een gebrek aan voldoende geld om mee te kunnen doen in onze maatschappij, zeg maar 'bestaansrecht' - moeten worden aangepakt, maar zal er ook echt veel meer werk gemaakt moeten worden van samenwerkende organisaties door te doen in plaats van vooral te praten én is er het begrip nodig, dat noodhulp en begeleiding altijd nodig zal blijven, omdat een bepaalde groep mensen het zonder gewoon niet redt. En ook die mensen horen erbij. Niet alleen in woord, maar ook in daad.

Verschillende werkvelden en dominostenen

Zolang we probleemgebieden als geïsoleerde praktisch op te lossen problemen blijven zien, gaat er niet echt iets veranderen. En zeker niet voor de langere termijn. Dat hebben de professionals als hierboven benoemd ingezien. Probleemgebieden zijn heel vaak geen geïsoleerd voorkomende zaken, maar werkvelden die elkaar beïnvloeden. Niet zelden als de bekende dominostenen. Armoede en schulden zijn bijvoorbeeld met name door de eraan vast zittende enorme stress heel vaak de dominosteen die ook zorgen voor problemen op het gebied van:

- zowel de lichamelijke als geestelijke gezondheid, met als gevolg grotere druk op onder andere psychiatrie, jeugdzorg en huisartsen. Over de problemen in de Jeugdzorg zette NU.nl op 28 maart van dit jaar het één en ander op een rijtje¹⁰. En in de op 13 mei door het Ministerie van Volksgezondheid gestuurde Kamerbrief over de hervormingen in de Jeugdzorg staat letterlijk: *“De oorzaak van problemen ligt vaak niet bij het kind maar in slechte huisvesting, **schulden**, **armoede**, GGZ-, verslavings- of problematiek door een verstandelijk beperking van de ouders of relatieproblemen tussen ouders van kinderen.”* Het zijn allemaal oorzaken die veel stress en bij langdurige en structurele stress zelfs trauma's bij de mensen zelf en ook hun kinderen opleveren. Volgens onderzoek van het journalistieke collectief Spit¹¹ voor De Groene Amsterdammer en Trouw denkt bijvoorbeeld slechts een krappe 20 procent van de huisartsen in Nederland in 2037 nog steeds huisarts te zijn.
- veiligheid, met als gevolg grotere druk op politie en handhaving (BOA's). Men kan hierbij denken aan problemen als ondermijning, drugserelateerde ellende en het simpele feit, dat er gewoon al veel te weinig politiemensen beschikbaar zijn voor het werk op straat.

⁹ Het drieluik aan handreikingen voor de professionals in het [Onderwijs](#), het [Sociale Domein](#) en de [geboorte- en jeugdgezondheidszorg](#) is één voor één te downloaden via een klik op de links.

¹⁰ <https://www.nu.nl/binnenland/6191476/wat-is-er-mis-in-jeugdzorg-en-zijn-de-problemen-wel-op-te-lossen.html>

¹¹ <https://www.trouw.nl/binnenland/ruim-helpt-van-de-huisartsen-weet-niet-of-ze-hun-vak-willen-blijven-uitoefenen~b793775e/>

- onderwijs, met als gevolg grotere druk op zowel het regulier als speciaal onderwijs. Leerlingen die opgroeien in een omgeving met veel stress, scoren maar liefst 12 IQ-punten minder. Langdurig in stressvolle situaties opgroeien, levert trauma's op. En met name traumagerelateerde problematiek maakt het werk binnen het onderwijs al vanaf 4-jarigen enorm veel zwaarder.
- economie, omdat medewerkers levend in armoede en met schulden veel minder presteren. Zie wat hierboven is beschreven in de paragraaf over het gesprek met Willeke Scheele van ValleiDialoog en Wilma Gorissen, directeur van Ons Bedrijf en bestuurslid van de Barneveldse Industriële Kring.

Gerichte preventie zou heel veel opleveren

Momenteel wordt vanuit de Rijksoverheid helemaal gefocust op 'weer aan het werk gaan'. Dat is echter vaak voor mensen in de bijstand helemaal geen optie en de gehanteerde regelgeving¹² helpt mensen eerder in de stress en daarmee dieper in ellende, dan dat ze helpt. Daarnaast komen er ook steeds meer mensen in financiële problemen, terwijl ze gewoon werken. Door armoede gewoon te accepteren als een gegeven, zijn we eigenlijk gewoon bezig met dweilen, terwijl we de kraan gewoon open laten staan. Er wordt niets structureel opgelost en de problemen worden langzaam aan groter en onbeheersbaar. De hierboven genoemde indirecte problemen komen ook nog eens bovenop de ellende die mensen levend in armoede en met schulden en hun kinderen zelf meemaken. Problemen die - zo leert ook het gesprek met Karina van Triest - niet zelden van ouders op kinderen worden doorgegeven en daarmee in de maatschappij hun tol blijven eisen. Het oplossen van armoede en schulden zou moeten beginnen met preventieve maatregelen om zoveel mogelijk te voorkómen, dat die problemen ontstaan. Immers als een probleem niet ontstaat, hoeft het ook niet te worden opgelost. En zegt het gezegde ook niet 'Voorkómen is beter dan genezen'? Daarnaast: voorkómen is ook veel goedkoper dan genezen.

En er is best het één en ander mogelijk op het gebied van preventie. Preventie wordt ook genoemd in het nieuwe coalitieakkoord dat op 20 mei 2022 werd gepresenteerd. Invulling is er daaraan nog niet gegeven. Hierbij wat suggesties:

- Leren omgaan met geld op alle scholen in het Voortgezet Onderwijs als onderdeel van het reguliere lesprogramma.
- Coaching en begeleiding van jonge ouders. Voor het mogen rijden met een auto moet je een examen afleggen. Voor het opvoeden van kinderen - iets dat toch aanmerkelijk meer impact heeft - is dat allemaal niet nodig. Met name waar huisartsen of maatschappelijk werkers problemen verwachten, zou coaching en begeleiding nadrukkelijk en gratis aangeboden moeten worden.
- Coaching en begeleiding rond financiën. Ook hier kunnen huisartsen en maatschappelijk werkers wellicht een signalerende en adviserende rol spelen.
- Flink inzetten op het Taalhuis in Barneveld. Hierover staat nog niets in het coalitieakkoord. Maar het is wel heel erg belangrijk, want 50% van de mensen met schulden hebben een probleem met taal. En laaggeletterdheid is absoluut niet alleen een probleem van mensen met een niet-Nederlandse afkomst. Ze kunnen niet of niet goed lezen en schrijven. In Barneveld is sinds enige jaren een Taalhuis actief. Ook (zorg)organisaties en vrijwilligers worden gericht verder geholpen, zodat zij actief kunnen bijdragen aan het terugdringen van laaggeletterdheid.
- Voorlichting voor leerkrachten/docenten om armoede te signaleren en wat je er vervolgens mee moet.

¹² De Participatiewet voegde in 2015 de bijstand, de Wajong en de Sociale werkvoorziening samen tot één sociaal vangnet. De wet heeft tot doel om mensen te activeren. Maar gebeurt dat ook echt?
<https://www.willemmassier.nl/blogs/help-participatiewet-ook-om-te-participeren>

Gerichte hulp als armoede toch heeft toegeslagen

- **Centrale coördinatie**

Het samenwerken van hulpverlenende organisaties werd bijna steeds genoemd als van groot belang. Niet zozeer gewenst in de vorm van overleg, maar door het realiseren van een coördinatie-centrum. Laagdrempelig in de Bibliotheek te vestigen, waar ook al het Sociaal Juridisch Loket en het Taalhuis zijn gevestigd.

- **Noodhulp**

In het voorgesprek met Karina van Triest en Wim Broekhuizen kwam het praktijkvoorbeeld op tafel van een terminale man, die dringend iets nodig had in zijn huis. Hij klopte daarvoor aan bij de Gemeente, zoals dat hoort. Gemeentelijke processen moeten echter aan allerlei wettelijke eisen voldoen. Daarbij horen formulieren, onderzoeken, gesprekken etc. Toen Wim daarvan in kennis werd gesteld en bemerkte, dat er echt geen snelle weg was, besloot hij bij een bekende van hem aan te kloppen. Binnen 24 uur was alles gerealiseerd. Dat is wat NOODhulp inhoudt. Een kapotte wasmachine of computer kan in gezinnen die ervan afhankelijk zijn niet wachten op al die voor een gemeente noodzakelijke processen. Nodig is daarom een Noodfonds, dat wordt gevuld met privaat geld en beheerd door iemand, die er direct gebruik van kan maken, wanneer een professional uit het werkveld daar voor een cliënt om vraagt. Voor de combinatie Centrale coördinatie & Noodhulp is in het land expertise beschikbaar¹³.

- **Vroegsignalering**

Wanneer armoede en schulden toch hebben toegeslagen is vroegsignalering van het grootste belang. Immers hoe eerder in het proces kan worden bijgestuurd, hoe minder de kans, dat er grote schade ontstaat. Hierboven is in de paragrafen over de gesprekken voor wat betreft de gedigitaliseerde samenwerking van Gemeente, Woningstichting, verzekeringsmaatschappijen, etc. en ValleiDialoog al beschreven, hoe dat in Barneveld al gestalte krijgt. Beide initiatieven zijn pas kort geleden van start gegaan en moeten dus nog veel verder uitgebouwd worden. Aanvullend zou gedacht kunnen worden aan de mogelijkheden toegeruste leerkrachten en van Geldfit, initiatief van de Nederlandse Schuldhulproute¹⁴. Met de inzet van Geldfit wordt er samengewerkt aan een financieel gezond Barneveld en omgeving. Dit gebeurt door mensen eerder te vinden, te bereiken en te leiden naar hulp die al binnen Barneveld en omgeving is. Geldfit wordt lokaal ingericht, kan anoniem ingevuld worden, is laagdrempelig en 24/7 beschikbaar. Ook voor werkgevers is het een mooi middel om werknemers laagdrempelig over te informeren.

- **Vroegsignalering en sociale relaties**

In de gemeente Barneveld zijn nog veel mensen sociaal georganiseerd via kerken en moskeeën. In de samenvatting is ook kort genoemd het opbouwen van sociale netwerken in de wijken. Kennisinstituut Movisie heeft op basis van onderzoek door de Erasmus Universiteit een antwoord geformuleerd op het gegeven, dat nog geen 20% van mensen in armoede de weg weten te vinden naar de juiste hulpverlening. In Barneveld is dat volgens de laatste gegevens zelfs nog minder.

Volgens genoemd kennisinstituut wordt effectieve armoedebestrijding vooral bereikt via werken met 'empowerment'. Als burens elkaar beter kennen, zullen ze ook sneller signaleren, dat er iets niet goed gaat en zowel bij de burens in kwestie of bij laagdrempelig te bereiken instanties aan de bel trekken. Door te investeren in het sociale kapitaal van mensen vergroot je steun van familie, vrienden of burens. Zo bereik je beter en sneller kwetsbare groepen.¹⁵

¹³ [SUNN](#) heeft op diverse plekken in Nederland zogenaamd Noodhulpbureaus waar drie sectoren bijeen worden gebracht:

1. professionele dienst- en hulpverleners
2. gemeente(n)
3. donateurs (fondsen, kerken, bedrijfsleven en particuliere donaties)

¹⁴ De schuldhulproute is een mooi instrument om bij te dragen aan de ambitie om preventiever en vroegtijdig in te spelen op schuldenproblematiek en daarnaast om de regie zoveel mogelijk bij de inwoner te houden. Zie <https://nederlandsschuldhulproute.nl/>

¹⁵ Het bouwen van communities is een vak en elke wijk verdient deze aandacht. Te denken valt aan inzetten van opgeleide ervaringsdeskundigen; voor elke euro die geïnvesteerd is in Sterk Uit Armoede, de maatschappij hier 3 euro aan waarde voor terug heeft gekregen. Zie <https://drive.google.com/file/d/1OI9ajla0m2BoXe1vZzEuqD95F1kuTpg/>

Daarin zou veel meer kunnen worden geïnvesteerd. Een sociaal isolement ligt door schaamte en gebrek aan werk op de loer. Het sociaal kapitaal kan versterkt worden door bijvoorbeeld

- Sociale infrastructuur en ruimte hebben om activiteiten e.d. te organiseren;
- Het opbouwen van relaties/netwerken in de wijk;
- Benutten van alle faciliteiten die al aanwezig zijn in de wijk.

In de wijk Oldenbarneveld is hier een start mee gemaakt. In het coalitieakkoord 2022 staat, dat de aanpak van het Oldenbarneveldplein versneld uitgevoerd moet gaan worden. Dat is van belang voor meer groen in de wijk, maar nog belangrijker is het voor de sociale functie van het plein. Het eerder al genomen besluit tot nieuwbouw van Ontmoetingscentrum Bronveld en de Voedselbank in genoemde wijk, gaan zeker ook bijdragen aan het verbeteren van de sociale infrastructuur, van groot belang in de strijd tegen armoede en ook eenzaamheid.

Convenant Schuldhulp

Er is nog meer positief nieuws te melden om op in te spelen. De Nederlandse Vereniging voor VolksKrediet (NVVK) en de Landelijke Vereniging Lokale Belastingen (LVLB) sloten in de week van 22 april 2022 een convenant¹⁶.

De belangrijkste afspraken daarin:

- Na kennisgeving¹⁷ door schuldhulpverlener worden incassomaatregelen 8 maanden opgeschort.
- Als de schuldeiser aan de schuldhulpverlener opgeeft hoe hoog zijn vordering is, kan hij daarbij meteen aangeven of er redenen zijn die een snelle schuldregeling belemmeren.
- Als van deze mogelijkheid geen gebruik is gemaakt, aanvaardt de belastingorganisatie automatisch het voorstel van de schuldhulpverlener.

De lokale belasting organisaties moeten zelf nog hun handtekening zetten om te zorgen dat het convenant rechtsgeldig wordt. De gemeente Zwolle tekende op 9 mei als eerste het convenant. Hoe denkt de gemeente Barneveld hierover? Is men al in gesprek over aansluiting op het Schulden Knooppunt¹⁸ (nodig desgewenst de NVVK uit bij dat gesprek)? Deze vraag is op 11 mei bij inmiddels oud-wethouder Van de Burgwal neergelegd.

Dit convenant is een heel belangrijk signaal voor de mensen levend met armoede en schulden. De kennisgeving bijvoorbeeld wordt ingezet aan het begin van een stabilisatieperiode en geldt voor een bepaalde tijd tot 8 maanden (afhankelijk van de partners binnen het convenant), waarin schuldeisers hun incassomaatregelen opschorten. **Het resultaat voor je cliënt: onmiddellijke schuldrust.** Een belangrijke voorwaarde voor een succesvol schuldhulptraject.

Het zou natuurlijk fantastisch zijn, wanneer alle lokale overheden nog in 2022 dit convenant zouden tekenen. Het zou nog meer fantastisch zijn, wanneer ook de landelijke overheid zo'n convenant zou tekenen. Misschien kan daarmee de idiote schuldenindustrie - 11 miljard per jaar investeren om 3 miljard aan schulden te proberen te innen en uiteindelijk slechts 20% dáárvan daadwerkelijk ophalen - eindelijk worden beëindigd.

De inzet van schuldhulpmaatjes¹⁹ en de Nederlandse Schuldhulproute¹² is op diverse plaatsen in Nederland gerealiseerd. Nog niet in Barneveld voor zover ons bekend.

¹⁶ <https://martijnschut.blog/2022/04/22/convenant-schuldhulp-met-belastingorganisaties-van-gemeenten-en-waterschappen/>

¹⁷ <https://www.nvkv.nl/page/1439/2022/02/25/Snel-schuldrust-cre%C3%ABren-Stuur-een-Kennisgeving>

¹⁸ <https://schuldenknooppunt.nl/>

¹⁹ In bijvoorbeeld Ede en Amersfoort worden lokaal krachten gebundeld in het project SchuldHulpMaatje. Zou dit ook een uitbreiding kunnen zijn voor de al binnen het Diaconaal Netwerk samenwerkenden kerken in Barneveld zijn? Zie <https://www.socialealliantie.nl/index.php/wat-mensen-overkomt/ervaringsverhalen-van-mensen-met-schulden-2#veertien>

Conclusie

De conclusie die getrokken kan worden, is dat er in onze gemeente al veel gebeurt op het gebied van armoedebestrijding. Zowel privaat als publiek. Dat er ook veel steun is voor initiatieven als de Voedselbank. Op de voorgaande pagina's is geschetst wat er beter zou kunnen in de 'strijd' tegen armoede in Barneveld en ook waarom dat van belang is. Voor de mensen levend in armoede en met schulden zelf, maar ook voor onze Barneveldse gemeenschap als geheel. Zo kwamen we tot het volgende 'Plan tegen armoede in Barneveld', samengevat in 7 punten.

Een 7-puntenplan in samenvatting

Het plan tegen armoede in Barneveld zou - in het kort - moeten bestaan uit de volgende punten:

1. We onderschrijven de conclusie dat armoede de verantwoordelijkheid is van onze hele Barneveldse samenleving en dus niet alleen van de mensen die er momenteel onder lijden. Om de schaamte van mensen te doorbreken, waardoor mensen eerder om hulp durven vragen, pleiten we voor een publiekscampagne, wellicht aan te sluiten op een campagne tegen laaggeletterdheid;
2. Gelukkig zijn er al veel publieke en private organisaties en individuele personen in onze gemeente, die zich inzetten tegen armoede. We pleiten nadrukkelijk voor het verbinden en versterken van dat wat er al is door vooral in te zetten op het gebied van samenwerking en met name coördinatie;
3. We gaan maximaal inzetten op preventie
 - a. via mogelijkheden op het gebied van coaching en begeleiding
 - b. door laaggeletterdheid te bestrijden via het Taalhuis Barneveld
4. We onderschrijven, dat maximaal inzetten op vroegsignalering via alle mogelijke kanalen²⁰ een uiterst belangrijk element moet zijn en blijven;
5. We vragen van ons college van B&W het convenant schuldhulp van de Nederlandse Vereniging voor VolksKrediet (NVVK) en de Landelijke Vereniging Lokale Belastingen (LVLB) te ondertekenen;
6. Omdat accurate coördinatie van de hulp rond armoede ontbreekt, vragen we van ons college om te onderzoeken of er draagvlak is voor een noodhulpbureau laagdrempelig te vestigen in de Bibliotheek en indien dat het geval is dit ook samen met alle partners verder uit te werken;
7. We doen een oproep richting de regering en parlement om in de realisatie van beleid meer rekening te houden met de mensen, die financieel, mentaal of anderszins niet mee kunnen komen in onze maatschappij, die steeds hogere eisen stelt aan mensen, terwijl steeds minder mensen aan die eisen kunnen voldoen²¹.

Barneveld 6 juni 2022

²⁰ Naast ValleiRegio, de gedigitaliseerde samenwerking van de Gemeente met genoemde partijen als de Woningstichting, verzekeringsmaatschappijen en energieleveranciers denken we nadrukkelijk ook aan gekwalificeerde en toegeruste wijkplatforms (de oren en ogen van de wijk) en leerkrachten van scholen.

²¹ Onze Volksvertegenwoordiging is allang geen afspiegeling meer van de Nederlandse samenleving. Zo ongeveer 100% is minimaal HBO afgestudeerd. Het is niet voor niets, dat het contact met de gewone burger nauwelijks nog bestaat en dus is het ook niet vreemd, dat de belangen van die 'gewone man en vrouw' hooguit in de marge nog meetellen. ["Nederland een democratie? In Den Haag maken hoogopgeleiden de dienst uit!", zegt bijvoorbeeld professor doctor meester Marc Bovens, hoogleraar bestuurskunde en lid van de WRR.](#) "In de negentiende eeuw waren we een aristocratie, toen waren vrijwel alle Kamerleden van adel of van het patriciaat. Nu zijn we een politieke meritocratie. En nu hebben vrijwel alle Kamerleden een academische bul. En eigenlijk eerlijk gezegd, is dat net zo onrechtvaardig als de aristocratie. Toen bepaalde je afkomst waar je stond in de maatschappij. Nu bepaalt je aanleg waar je terechtkomt. Maar ja, of je nou toevallig geboren bent met een goed verstand: dat is niet per se rechtvaardiger. Bovendien wordt een goede opleiding steeds vaker gekocht. Kinderen uit hoog opgeleide milieus krijgen veel meer van huis mee. Zij krijgen hulp en steun met huiswerk, en er is tegenwoordig een enorme industrie ontstaan van bijles, cito-training en examentraining. Kijk naar het Luzac: ouders met geld betalen om hun kinderen naar een niveau hoger te sturen."